

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

www.angp-hb.co.za

info@angp.co.za

ND'EM WI MUM

Copyright ANGP

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P. O. Box 2191, PRETORIA, 0001, R.S.A.

(A Gospel Literature Mission financed by donations)

(Reg. No. 61/01798/08)

COPYRIGHT

ISBN 0 - 947052 - 62 - 3

ND'EM WI MUM

Me' Me Bell' M'a Kitseli Ri Nà i Kizia i Ndema-mum (Satan)

1 Yohanes 3:4-16

Tifu ti, ti yin nyon bi righen, b'a kan tio bi bitôki bi bum meku. Be kannga tio bi zi i Peresi bi kitôki ki Peresi gene bék metin ntey (200) y'a gha be satiya tio jañ yitsém le bum be rèrèmi. Ti lômnga bum kiteten bi merém, ti rési bo bisio bia le: ri bi roten ri bi bébten. Be kuraka tifu ti le gôl, be ba ri tio bi biak bia le: ti ri bi ba bo fele yè nwi a nghanen ri nyi bi merém nsô le bi meghal mà, jañ ine be bañi ri beyib be be ri bi ba r'itèy wi ghenen be yi bisio bià bi siésié ri bi bébten.

Bi san a Bell, yè ghenngi l yi kitsém ki-ki ri a rinyam.

Bum le gôl b'a bum ben, be ghennga be yi le: merém mà me ri me rônen ri bisio bi bébten le pisa, ini, folo anen ine be fiañziya kilorè mérém le be ba ri bisio bi siésié bi merém mà a tumen bi tsamen kitsém k'u rérémi tifu ti, yiti loñ leya: ti ri we fele yè nwi ane be ghen-ak ri nyi bi ndém nsô le bi nghal wo mi bi dum, jañ ine u ri bi rèrèmi biban bi bi ri bi kanen mi wo bi tifu ti yè bi ri we wo bi ndém; jañ ine u ri bi ghè u yi riba dio di wemiy riku di mum di u ri wo.

Nkô di le: U ri rôane a ghèrè bi Yesus-Christus, nsô le rôane afola iko bi ndañ wi beghéren Bell, nsô le rôane a ri ziazia. U ri bi ghe kife'ghrena ko wemiy yè u ri wo. (2 Bekorintien 11:13-14).

Ndém-a-mum a ri ri meghél mè a dimnzi meghal me bum yè be kè ghen, be yi gésen i Bell ri rikem ri kiteten ki Bell yè be ghen Nghebsi wà Yesus Christus. (2 Bekorintien 4:4). Bum be Bell i zine y'a dimnzi, be yidi ti r'itèy wi gheñiyen meré,

metô me ti merusen riken di ridim di fidiab f'iko jañ ine tsôrikeñ di ri fidiab f'iko. Bum ben be ti bilôn bi san ane yè Bell, nghal wi nلامي a nleñleñ we lalami bum ben bi gôm ine. (Befesien 2:2). Aziane bi kiban kin keki Man a mum ane le Yesus Christus a yuwa l' a ri bi yôksi riki di biban bi ndém-a-mum. (1 Yohanes 3:8).

Kiban kin, wôna Bell! loñ bi duu ri ndémamum a ri bi risi mini a gheñi mer'e. Bell y'à kurak bi bimiy a mum. Loñ yè fipbak ndém wi mum à isu nsô le nyô i mum. Nkiibepua, séni wi-i, a ri Ndém-a-mum, ndém-a-mum nnye ri nلامي bewéli bum; a ba ti Bell i zi'ne, Ndém-a-mum nnye ti a lorak a réñnden nyimiy le: mum-a-mek'eb, we le kè ba loñ mum-a-mekéb anen, bum le gôl be koni riba di ndem-a-mum anen. Be ti be wôki bim bi gom ine belelek be bum be rési bo besà.

Befiéni bum bembôk ri bepua-bum be ri le gôl bi meru me, fele yè be bagha bi meru m'a bel; Bepua-bum ben, be ti be réñnden bomiy le; bum-be-titôm bé Christus.

Kiban kin, ki yin kiban ki kuraken, azi'ane mi a ri le: nkô ndém-a-mum a lorenga mum-a-mekéb nyimiy.

Siôñndena yè Bell jañ-mbôk yè b'a yi bi be yilak; I ri bi siôñndé girik mini jañ-mbok. (Jacques 4:7-8).

A tumen tsamen kitsém k'u réré- mi tifu ti, u fifibi bifura bi biôm bi bi ri wo mi, ka fibi loñ ndém wo wemiy. Ka faya wemiy ndém wo zoo u fibi wemiy u ghen riku di wi ri wo. Nsô wemiy u ghè le ndém wo; wi ri ri bisio bi bébten ko tey nyôl, nsô le u nyam bisio bin, loñ ghéren folo u towi ñwom bi kibé ko kin, ti. Nkô ti kali le: ti yin bekii-kibe, ti puarè bisi bomiy, folo ti le: besiésié be biban be sai be yin a loñnkis. Nkô ti towi miom ti ghéren biban bi bébten bis, Bell i ri ri gésen ri besà b'a tsénen bisi biban bi bébten, I sô bisi kiteñnteñ kitsém. Nkô ti

kali le: ti kiya bi kibé, ti pua Nyi, folo tile besai bi-i be yin a loñnkis. (1 Yohanes 1:8-10). Seden wemiy b' isu wi Bell le b'iteywii lé u yi bi l ri we bi tsénen biban bi bébten bio l sô we ri buab yi Kristus: A yuwa bi zi'ne le a ghebsi bekii-ki-bé a nwai bediañndiañ mis a pisi ti bisi bi birim mi, a lôm bisi kiteten ti. A yuwa le- : a téy bisi le ti ken kikori bi kiteten ri rikém di'i mi. Yesus a yuwa kipisi bisi bi jañ i kibé yè ndém-a-mum a ri, yè Yesus ine bibani bi bébten bis bi ti bi tsénen. Bi ghè bi rereli Bell a su i ri kitséli. Yè ghenngi i yi mekiki min nietsém, nsô le me mini bomiy bi fégh le bi nyami a dum din azi mi, nsô le bômômnen bin be sak u yin le u nyam bo nsô le wemiy, nsô le mekiki mo b'isu wi Bell. Rôane a rôga we irèh bi ntô a ri bi ba kè wôk nya? Rôane a kiya we mis a ri bi ba kè ghen nya? (Bitsoba-Psaume 94:9). Aziane le mis mii me sésé béé yi mum, a ghen meké metsém me mum a kèkè. Birim i yin a loñnkii nsô le iru wi finen, jañ ine bekii biban bi bébten be ri le be nyam-nzen Bell.

Kiféghrena ki bifura ki ntôntô.

Ki ri loñ fele yè nwi ane a ri bi ndém wi mum bi dum, riku di fele yè Bell yè ghenngi wo bi ndem wi mum, ndém wi nkii-kibe wi ri wo.

Mis me nwañi morok! me bañ yè buab le rinwañ di morok die din! RémiTifu ti Daiki. (Proverb 23:29-32).

Yen ye ri ri ndém wi nyinyik?

Yen ye ri ri ndém wi bim?

Yen ye ri ri ndém wi bitsoba?

Yen ye ri ri ndém wi meghél kè kiban?

Yen ye ri ri mis me bañ le zioññ?

Bum be be ri be nwañi morok riba dia die din.

Nnomorok a késak jañ ine morok me ri, a no mo kè tok riku di mo a butak mo kè lani nsô le kè bon mo. Ini, risukten di rino di ri le: a lôlô a ba yè kilôñ a ghen biôm bi tiziérém, kè

wôkti ntôwiriy.

Ka fi bi mum kikab kii k'a ntô: U ri bi ghè ndém wi mum jañ ine nyam meku bitu bitu yi ri wo. Ye rérésí meku me kibé me ri bi ndém wi mum bi dum wo. Ndém wi mum wi ri nà, nsô le kila jañ ine kibé kis ki ri wo. Yehova Bell a résak le: ndém wi mum wi ri bepua, wi ki bati kibola; yen ye ri r'itéy wi yiyen ndém wo wi mum bi dum?

Yob 34:21-22 Igh! le mis me Yehova me tata firab besan be jañ yitsém bi zi'ne ntsém. Bell yè résak le: I ri r'itéy wi kamen ri bum be bè ri r'iris (sai) a loñki-i. Tifu ti Mekakali (Levitique 16:9). Remi ti tifu ti (Yohanes 2:24). Mah ri rôane Bell y'a tsénen nyi kibé, ri rôane kibé kii ki ti kisôyen, Mah ri rôane Yehova Bell a bali bi ti biban bibé bten bii.

Bitsoba-Psaumes 32:1-5 Rémi ti Bitsoba-Psaumes 51 Yesus a biiti kiréni bisi gene le; yuna a loñkem mini bese betsém be bi foli bi wôk metob, me yè ri bi fa mini rifosen bi tseb. (Matios 11:28-30).

KIFEGHRENA KI BIFURA BI BIÛM KI NTÔNTÔ

Kiféghrena ki bifura ki, ki rési bisi biban bi bi ri mum wo bi ndém bi dum di à ka ghéren bi Kristus, nkii-kibe ane le: ri bañi ri gib, nkési zi'ne; ti Bénina ndém wi nkonen a zi'ne ri nkonen a biban bi bi memu ane a tsizi nkonen a Bell.

Yérimia 17:9 Yesus leya: Biban bi bie yulakyi bum bi merém mi bie bi bibébtak bi biban bi be yitak: riwel di bum, riyôksi, tisomok, wii, risiô, tiféna, inyésen, bidaña, kizia: biban bi bé bten bin bitsem bie yulak-yi bi ndém wi mum bi dumibi, bie ti bi yôksak mum. (Marc. 7:21-23).

1. Ghee – Fili fi ntôntô fi ti ghé fi ri: Ghéé. Ghéé a ri fili fi

1. Riba di Nde'm wi mum biom bi mi (biban)

fi kôna kiro tètè bi righen di bi mis, bura yi ghéé yi ri gin bura yi gheneghenen le nw'erém-nw'érim bi mis siésié a riroten bi righen bi mis. Fili fin, fi rési bisi bolé a riba di fio. Fi pisè ri rifôm di a Babilôn "Lucifer" fiool fi fie lômngi ri biôm-bi-duri "kirubin (Cherubin)" a bagha mbéni bi mèru m'a jem, a bagha bi kiteten ki Bell jañ-mbôk, loñ bi tsamen ki a tumennga bidaña, bi tsé ndéh a fén Bell, ini, a kpiya a sen bi ri-bé bi jañ i metob, riku din die di a ribéna-béna a Bell. Nd'ém-a-mum Satan-Diable. (Esaya 14:9-17; Ezekiel 28:12-17).

Riki di bidaña di bum di ri meku le gôl bi zi'ne Bum bembôk be ti be kilak bidaña bi riba dia b'isu wi'ikum, be ri ri wo le: bièm bi bituwé, bitétéy bi mè, bidén bi zi, bila bi keñen dune' be ti be watak. Bum bembôk be ti be kilak bidaña b'isu wi kiro ki nyô yà, ki mesu mà ri gôô i nyô yà be kalen-kalen bum bembôk yè be rotah; kiro ka kin ki ba tsôm ki kebtiyen bum bedeñ tibak be boksen bomiy; be ti be boksen-boksen bo bomiy le: be yalennga bi kiloñ ki, kiloñ kini, le riyidia, itéy wa, le biô-begen be biban be be kiya bi meru m'a jem ri meru me me ri bi ba! Azi'ane le: kiro ki nyô yà nsô le rikem di bidaña di-deñ ditsém di bi tseb, be boksak bomiy a diô. Bum bembôk be ti be rosak bomiy bi riwaten di mereñ bi nyo le: boñ, biôm bi meréh (boñ) tiol ti kanaken bi nyô yà le: be rotak be dimnzeh le: Bell i kiya bo yè kè saktan ti bo tsôm kideñ bi nyô yà. Bell i ti i bézak bekii bidaña, loñ i ti i késak bum be be ri merém le fiôôk bi mum. (1 Petrus 5:5). Yehova Bell a Bézak kisio ki bidaña ri zeten, tifu ti. (Daiki-Proverbe 8:13): Bidaña bi ri ndiémwi a ridim di béé i tseb. Tifu ti (Daiki-Proverbe 16:18).

2. Bu – Bu i ri kirémnzena ki kisio ki nkonen a biban bi bébten bi a memu bie ri le: ribos, riyôksi, risiô. Jañ Yitsém yi bu i kè i ri bi kii loñ biban bi timin. Bum le gôl be ri folo. Be ti be kilak le: bi gôm ine be tusè ri gib bi timabéè jañ ideñ ine be yilè bi, be ri bi tumè bidaña be lérenléren. Risiô ri riyôksi bie téghè-ntéghen bi meru me, biban bin bie ri suktak bi meru

me. Bedeli, begon, bekol ri beweli ri besemen be bum ti, metô metsem be yiditi r'itéy wi beñden bomiy; kigôl ki bum ki bi ndañ, wi bum ben, be ri lôñ le: riyôksi. Kizia ka Sôdôm kèki, ki ti ri ndañ ri meleb me ko k'a téghen, jañ yitsém, ki ti kizio bi tseb ki bituu bi bum, risiri di kaliyen biban bi Tata Yesu leya: Meru m'a risukten me ri bi ba yè m'a Sodoma ri Gomora me bagha.

Biloñ bi a Zulu ri Besutos bi ri biloñ bi Duñzi-Sud bi zi y'Afrika ri biloñ bideñ ti, bè régi mum ane a ri ri kizia ri kizio ki tisomok le: Bu Riku, di bum di, di ti bu, folo, be yin r'itéy wi bayen ri gab bi kiloñ ki Bell (Tèh). Bi san a jañ ine bi diom wo ine bu, be-kii-bi-nun, befiéni bum bembôk, bekii tisomok, bewéli bum, beboksi Bell yi-deñ, ri mum ntsém an'a kesak ripua di bôhô be-mbok Rirési. (Appocalypse 22:15).

Bénina kizio ki tisomok nsô le risiô le: ki ri ndiém w'a riwi ri ntsem ane bi tseb. Kizia kitsem ki mum a kilak ki ri fibak fi bi tseb kii, kizia ke ghanak riba di mum bi nyinyim a beboknyô, nkii-tisomok a kilak loñ kibé ki yôksiyen nyô yi-i nyimiy l'a béñi bi bitséli bi Bell i rébka nyi i rési nyi le kè ki bio. Bell i résiya mum le: a béñ nvô yi-i nyimiy, wele nkô di l'a kii belok pôn wi-i ine b'isu wi Bell, a jem ine pazi a Bell a ghenen yè mum le belok bi-i. Kiban kin, kè-ki mini bum metô metsem tselena bi béñ nyô yin le yi ri mè me Bell jañ i kitséli. (1 Bekorintien 6:15-20; 3:16-18).

3. Jee – Jéé i ri nyam ine i ri kirémnzena ki meku me bisio me bébten me i ri ri mo le: kibébtak ki ridi, ri rinwañ di morok Jéé yè dilak loñ kits'emk'i ghè le: ri kiroten ri kibébtan. Kigôl ki bum girik ki ri ri bisio bin bi bieb bia, be ti be dilak bilôñ, bi bituwé, buab yi bituwé. Bell i rèsiya kitséli le bum ben be kè di meku me biôm me tifin nsô le me ribos. Bum-betitôm (Actes 15:20; Esaya 66:3-7). Nsô le folo bum be ke tséli kitsém ki Bell i tsésiya bo, nyô i mum i ri mè me Bell me Kitséli jañ

ine nḡhal wi Bell wikokori, kiban kin, ko nyoñ dañḡgal nsô le u somben ri nyi, biban bin bie ti bi yôsak nyô i mum. Ndém-a-mum (Satan) Nnye babani meku me bum me me ri ri bisio bin bi rikpan. Itéy wi Bell wi ri le wi pisi mum ane a ri ri kibéttak ki kisio yè bañi yè gib.

Bedeli nsô le besemen be bum bi tsamen ki be noo morok mà meku-meku be nwañ mo be yi bi le be kii zey yideñ nsô le kibé kideñ. Meku me bum ben, be yin ri gab bi kiloñ ki Bell (Tèh). Morok me ti me yôksak diômnen di mum. Be nwañi morok be ti be kilak biban bià yè biyé, be wéli bum bembôk be ki wésak bomiy, kiban ki bum be yin le be ki di be k'a noo bi morok be nwañ. Morok me ri tsôm kinyésen, riñwañ di morok die yali bepazi bi nyinyim a bôrô-bum bembôk. Tifu ti (Daiki Proverbe 20:1). Mesiñnden me Muzes mè résak leya: nkô le mum a bagha ri man a belok an a nwagi morok. Séñi wi-i, ri jè be réréb kè wôk bo, man anen a ghennga le bé rôgi nyi gok l'a wi. (Deuteronomia 21:19-21). Bum betsem be be ri be-kii morok meku metsem be ri ri zoo ri bekabi mo ri benoomo. Biban bi Bell bie résak leya Nyinyik ri benwañi morok, bekii morok. (Esaya 5:22). Nyinyik ri mfà bum morok. (Habakuk 2:15). "Kè bi puaren leya: beki ibinun, beboksi Bell yideñ, bekii tisimok, begib-bañi, bebañi-beyib, belali ri bôrô be'bañi bewiwii belémi meba me bum bedeñ be nwañi morok, besèti-bum bemôk, beboksen bomiy; be yin ri gab bi kiloñ ki Bell (Tèh)." (1 Bekorintien 6:9-10).

Loñ leya: meki me bi biban bia memu bi ti bi ghenak: bie ri leya: tisimok, ribos, risiô, riboksi di Bell yideñ, kifiéñ, béna, bepazi, tiféna, ribañi, riyôksi, gasen yi gam, melélémi, rinwañi di morok, kibéttak ki ridi, riku di biban din, die di in kônak kirébi mini leya: bekii biban bin b'a ba bi ri gab bi kiloñ ki Bell. (Begalatia 5:19-21). Kè bi ba benwañi morok, wo ine riyoksi di biban die tumak, rônina loñ ri nḡhal wi "Bell". (Befésien 5:18). Bum betsém be be wôwôk ki noli, Yésus leya: nnye ri kidik

ki tseb, a reñi mini bi déb yii leya: Nkô le mum a ri ri kinoli a yu a loñkem, me ye ri bi fà nyi menik me tseb. (Yohanes 7:38-39). Ghebsina mum ntsém ane a wô kinoli a yu jañ ine menik me ri zel kè dune, yuna bi lak, bi di, igh! yuna bi lak morok ri meli (melik) kè moni kè bali i dune. Wôna, mum ntsém ane a wôwôk kinoli a yu jañ ine menik me ri a léksi kinoli kii, rôane a ri kè biréna (moni) bi laghen menik. (tseb) a yukitéri bi ribô zel. Le tse ne bi ti bilaki tsôm ki ki yin ri gebsen? (Esaya 55:1-2).

4. KUL – Kul a ri nyami ine i ri loñ le, teterè bi mekiki. Kul a ri kirémnzéna k'iboi le gol, kisio kii, ki ki resi leya: in ri bi ki riduri à gene, mum ane a ghéré itéy wi binun ri kifuu. Nvôl yi ri loñ bi kiban ki kifuu. Boeboe a ri le fiey l'a nan béé bi tseb bi kiban ki kifuu, a ri ti le fiey l'a yii tsôm ki began, aziane mi a ri leya: akoni bi l'a yesi nyô yii nyimiy, a ti a ghenngi tsôntob l'a ki kisal, ripesen di boeboe a diô di ri nyi gena-ntob. Bi gôm ine wiwi-i, a metè ri kisio ki wii, risukten dii di ri ba loñ leya: a wél bum. Eboe wi bi biban bi Bell wè ghéki bisi bum tie ki boñzak Bell, tie ki rembak tifu ti biban bi Bell, nsô le tie ki kenngak meghada me biban bi Bell, tie ki fipbak biban bi Bell bi bie réréb bisi béé i tseb ki meru metsem, Rikali di ri leya: in ri bi kii riduri à gene, bi kisio ki wii wi riyii di tsamen, kisio ki wii ki ri ridim di béé i tséb. Bi gôm ine Bell y'a tôren we l réñi we le u ken a loñki i, u fà yo ndém wo gene le: ndem-a-mum (Satan) kà yu ti a loñko a r'éb we bi bébtak bi déb bi a ridim le: kô loren ndem wo u rini bi bebtak bi bisio. Ko nyam déb yi ndem-a-mum (Satan) a rébki we leya: à'gene, riduri ine uri bi lorè ndem, u towi ñwom wo u sôwen merak mo: biamen, meru, benwi, bék; b'isu wi le: bi yin bi lélégh. Wôwa riku di bepua di ndém-a-mum (Satan); biamen, gôn, meru, benwi, bék, gene loñ bje ghagha a yu kikpañi yè riwi di ri we bi yu kitane nsikmen le biarib d'u ka ghéren bi Bell, folo ine iko wi bi kiloñ ki Bell (Tèh) w'a ba bi a loñko. Ini, Yehova Bell a kali we leya: nkô di le bi wô nr'er'èni wi-i le: bi loren

merém bi rinibisio bi bébten, ghérina Bell bi yu a loñki-i gene. (Bahebreu 3:7-8).

Ki kôkôrô ki kul nsô le kibaba ki kul ki ri tsôm ki babari nsô le nkii kifieñ a kilak kifieñ kii ri ko, kibaba ki kul ki ki ri tsôm ki nkési kifieñ a ti a konngi l'a ba ri ko; jañ ine a ghèse kiboni itéy wi Bell ine i ri tsémntsém. Bum bembôk be ti be féki le binun ri bôbô bin bi ri r'itéy wi ghebsiyen bo? tikañ, biuta, gok, boñ, metoñ be ti be tiolak biôm bin le wo'ne itéy wà win wi ri-i, jañ ine b'a ghese kinyami be r'eni itéy witsémntsém a Bell bi tsamem ki metob ri tirôb, r'inyésén, ri ntsem bi tanè bo. Bell ine yè ri r'itéy wi le yè ghebsi bo bi metob men. Bell ine yè ri nkii wâ, ri mbeñi wâ, ringhebsi wâ. Yehova Bell a fôga nsiñnden a bon be Israel leya: Mfieñ mfién a gib, kè ba bi nyin-yim win. (Rirési Prophetique 22:18).

B'a ghen bi man a bañi wo ri man a gib wo di a kenken bi duu; loñ; rôane a ri bi kii kifieñ, nréni bituwé bi binun, nroh bum, mbéni tikañ ri megara, biuta, nreli bi gam, ntôki ri nyol, nkii meghal. Mum ntsém ane a kiki meku me biban bi bebten men, me rotè bi yè Yehova Bell. (Deuteronome 18:10-12). Kè bi raren ri beghenen ri nyol ri bebabari le: di bi ri bi dimi béé in'a tseb a loñka. Me yè ri Lôl a Bell win.

Levitique 19:31. Rikon di mum di ri loñ leya: di a noti beghenen ri nyol, bebabari ri bekiitisomok Ini, Me Bell i lôl in ri bi bézè meku me bum ben bi kiban kin, be ri bi ba bewiyen le kibé kà. Kiban kin yè bi kaka bi riba din fele, kina meburi, bi towi miom min bi sôwen merak min mini bomiy bi tseli kibé. Aziane leya: Me yè ri loñ lôl a Bell win. (Levitique 20:6-7).

Yesus tsentsi innye ri Rôane a ti a ghebsak nyô i memu, ri nghal bi bèren. Rôane a ti a wozak tirôb Rôane a ti a tsénak kibè kin kitsém. (Bitsoba Psaumes 103:3). Ki ri nya le mum a deñ an'a loñkin bi gôm in'a robi be larak nya bereli b'a su

bi meko me biban bi Bell le be boñzak Bell bi dii di rôrôb ane nya? Boñzen y'a righérén di Bell yin, yi ri bi wozi yi ghebsi rôrôb ane di Bell i lémi biak a jem r'itéy wii. Kiban kin ghéren biban bi bébten bin, bi towina miom min bi sowen merak min metsém yè rôambok a boñzak Bell bi dii di roambôk le ye b'a yi bi be yilak bi ri bi ghe-bi le siésié. (Jacques 5:14-16). Bi tsamen kitsém k'u rérémi tifu ti, Bell i koni leya: U loren ndém u tsai bisio bi bébten bio, fà yo riba di tseb ko kitsém bimiy; wo mi ti ko ba ti ri nghal wi kul we ri bi ndém wii tet eré le: u tsai bisio bi bébten r'iboe, ndém wi ti wi téren le kpôk yè kikôkôrô ki kul.

5. Ngon – Ngon a ri nyami i ribañi ri rigen, ngon a konngi l'a wél tsôm kitsém k'a ghé. Ngon a ri nyam i ribañi bepani, i bébten ndém i rigen ri mekiki mii me' a ri ri mo. Ini, folo girik mum a ri ri bisio bibi tsém a kpañ jañ ine mum a ri bi kii bibebtak bibiban nsikmen kè yi yè riwél di rômum, bisio bin bi ti bi ghenak bi san a benwañi morôk. Morok me ti me léksak itéy wi mum bi nyô, mum kè lami rikon dii nyinmiy; mum ko ba ri kisio ki kul ki a balak ri ko le teterè, kul à rañzi bi kiba le péréñpéréñ. We mum u yin nya le u loren ndém u fà wo yè Bell ri rikon dio gene? riduri, nsô le kitabè ki meru, u yu kiréni le bi bék yi yi ri bi ba nya? 2 gene nnye tanè we. U ka ghèse kilorè ndém u tsai bisio bio bi bébten-Fô ine u ri bi toh gib wo, ri yii, wo, gôni wo, righan dio kiban kin. W'a yi nya le: Soñi, Gah, gôni, righan b'à yési bi nya we? Igh! ki ri kiroten leya: U ka wel gib; bañi ine i ghesè! Wa u me tôn mè u sal dem nya? Ini nwane tsène a fiérénfiéren l'a wôwôk déb yi bepua yi ndémamum (Satan) Bi tsamen k'u béni kilorè ndém? Bum le gôl be ti be nolak morok be nwañ, mo le: ntowiriy wi be wôwôk meghan mà, aziane le be rôzi rikon dià nsô le be fèfèk bum bedeñ nsô le fidiab fi kisio ki be ri ri fio nya? Morok metéy menyenen me ri irok bi nyô i mum. (Deuteronomie 32:23). Riroñ di kiban yè rômum a mbôk di ri di rônen le pisa bi ndém wi mum ane a ri ri kibé ki ndém. Kiban kin, rikali di ri leya riroñ di biban dis di ri loñ yè Bell i lôl. Yesus leya: Kesina bebézen

bin, Bell i siñnde-nnga leya: I ri bi tséné biban bi bébten bis di bisi girik bisi tséné bekii bisi kibé.

6. Nyo – Nyô i ri riku di nyam dideñ di Bell i kiya bi dem ine a Teh (Eden). nyô i rotennga i tsé nyam yitsém yideñ le gôl yi Bell i kiya, nyô inen i puaya bum be ntôntô be le: Adam ri Efa bi dem in'a Teh (Eden) le yè b'a yi bi be yilak be yôksi béé ine be rénnga ri Bell le belok; be kè ba bi san wa yè Bell. Kiban kin ki kilennga loñ y'a konnga, rinan din di siôgai ntsem bi riba dii (nyô) ri mum bomiy le kiban kin kè dimnziya-ki-rokitsém a tumen bi gôm inen béna i yuwa bi nyinyin ane le: ri bô i mum ri bô i nyô yè belénnga i kori bi nyinyim a bum yè kè lék. Ndémamum (Satan) a balak ri zeten le pisa, bi gôm ine ndémamum (Satan) a ghennga a yi le tsôgen a nkonen ane Bell i rañziya kikési Adam ri Efa; gésen inen i ken kikpañi jañ ine Bell i faya Adam itéy wi l'a lami zi'ne ntsém bi sik a nwamekéb ane le Lucifer nnye ri ndémamum (Satan) Bi riku di zeten di ndémamum (Satan) din die keñnga kikpañi bi jañ in'a wél mum ane ri aneni, aziane mi l'a y'ah bisi, zeten yi boknyô yiti ti we wo bi ndém ri tseb ko. Kiban kin, ini kè kii we le: ko ba ri kinya yè bum be mbôk be ri wo.

Nsô le beghéren Kristus be be ri be rèsiyen le be ki Tata Bell kisal, bo ti be ghèsè kiba ri diômnzen le nghal wi zeten win we kè ba a loñka bi nyinyim w'a ri beki Bell bisal, bo be be Bell y'a ghèsè kimañi i tési kisal kà be tsé bum be be ghérak bôrô bum be, zeten yè siôgiyi mekiki me bébten mum bi ndém wiyè, u ri kibôk ki bi bum be be ri mi, kè ti ki yoksak fiôôk wà, yi san bo, zeten yi ri bi nyinyim ane le ri yii rigil, yi ri r'itéy wi le yè san riwel dià yi yôksi tseb kà ki tsem zel, yoti a ri rigen riku di yè kibekokéol Fiém fi. (Salomon 8:6).

7. Gbokto – Nyam ine le gbokto yè dilak biôm bitsém mekumeku kè righasi nsô bobison besak be be ri bi mesè me zi.

Folo anen a ri kirémnzena ki tilonlon, nsô le ndém wi bidilak, gésen i moni (biréna) ri kisé k'ikum, bisio bin bie ri ndiém w'a biban bi bébten bitsém (Timothe 6:10) be ghennga begbokto bi zi kongo (koñngo) di be didi wak be wurak, mum mà me boki kibebtak, ini risukten di riwuri di bagha le mum mà men me lannlan be wilak. Nkô di le mum a deñ a ri wemwém, kisiso kii ki yin l'a fék kifà mum tsôm k'a ri ri ko, bi gebesen i meku me bum ben.

Riku di mum din die falak diomiy itéy bi nyô bi rika d'ikum wi l'a rozi wo bi nà yi jañ yitsém bi zi'ne le pisa, le bi kiban kin kè-ki mum anen a kaghak béé meku metsém l'a ghen béé yi yi ri le fiey bi riba ri moni (ikum) kè ntob, béé yin, yi ri le: yideñ le: sâi, kiteñnteñ, kiro, kibé. Mum anen a fuyen le: béézék ri gégé bi ri bi yôksi ikum win, ri bewiwii be ri bi tubi nà be yi'ikum wa wi mi. (Matios 6:19). Ini, keki Yesus a rébka bum a rési bum leya: ti tañnzéna ikum wis wi bi kiloñ k'a diô jañ ine bewiwii be yin le be kpañ wo be yi bio. – Aziane mi a rési le: jañ ine ikum wi mum wi ri, jañ inen yene ndem (riyiti) wi mum wi ri girik. (Matios 6:19-21). Yudas Iskariot kibôk ki nyilak a Yesus Krist a wiya riwi di ntôwiriy l'a rañnzia kikési moni me tsé gésen ine a ghesennga kikési Yésus. (Matios 27:3-5). Nwane l' Akan ri bô yi' i bum be Tsuwa metô metsém bi aziane le be kesiya le: gôl ri argent ri bila bi keñen duné A téka biôm bi bi bagha nsiñnden le bie kè dim. (Yosua 7). Yudas Iskariot inyilaka Yesus a wiya riwi di ntôwiriy le a kesiya moni metse Yesus. (Math. 27:3-5).

8. Ndemamum (Satan) – Nnye ri séñi bekii-be-pua a bum bestém, nnye résak bum hen kisiso ki bepua, loñ riki di bepua di ba tsôm kifôkten. Nnye ri mbeñi ane a nyam yi yitsém, a bati nlami wà. Nnye fékañ ti l'a lami ndém wi mum ntsém, Yesus leya: mini bi ri bon be ndémàmum (Satan) séñi win, ini yé ndémamum a konngi riki di bibébtak bi biban, bie bi mini girik bi ti bi konngi le bi ki bio. Ndemamum (Satan) nyimiya ri nwéii

bum a tumen fidiab a m'â ki bi besai be biban l'aziane le kizio ki sai ki yin a loñnkii bi ndém wii Bi tsamen k'a puapua bum folo yè ti kizio kii ki nyimiy fidiab, l'a ri mum a bepua a ki ri Séñi a bekii bepua. (Yohanes 8:44).

9. Fiool – Fiool fini fi, ri kirémnzena ki màmum ane a ri mum bi ndem bi dum, nsô le kizio ki buab yi siañiyen mum bi ndém bi dum. Fele ine fiiool fi fin fi ri, fi diôñen le kibé, bibebtak bi bisio bi saya zintsém, ini fi yidi r'itéy wi kônaken bi riki di kisal (rilôm) fi ghesè kisali (kilomi) bi ndem wí mi Remi. (Behebreu 10:22).

10. Dis – Dis di Bell di ri jañ yitsém die sésé tsôm kitsém: di; ri bi ndém mi. Kè tsôm ki, kideñ kinyam-nzen dis di Bell a su di ken tubsè jañ yitsém. Ini Bell i yi riyiti ditsém, ri rikon ditsém di ri di nyamnzen bi ndém. Nsô le u ki bibébtak bi biban ri nwés nsô le r'iru wi finen birim ine i tsé, nsô le bi tsòk ki rimen mi, firab, jañ ine mum a deñ a yin jañmbok, ri jañ ine be yin r'itéy wi le be yi nsô le be wòk kiban ki w'a kii, loñ Bell i sésé le tintoññ, kiban kitsém k'u fégh riki di ko.

11. Mumamekeb – Mumamekéb a ri kirémnzena ki biban bi Bell jañ ine. Bell yè torak nkii-kibè, rôane a puarennga, i rébi nyi leya: Loren ndém u ghéren le kiteten ki Bell ke diñi bi ndém wo, wi wi fini ri birim ine a biban bi bébten. Bell i tôrè ti we bi tifu ti mi, we mum ane a rérémi tio.

12. Kuku – Kuku a ri fili fi fi ri fi tenen, fie ri ndém wi masiyen bi dum le fiôòk kè bepazi fi ri yè nghal wi siésié bi ndém. Nghal wi besiésié be biban wi fi ri ri wo, we yaki kibé ri kizio ki sai bi riréñdi biban. Nkani wi mi wi ri le: Nghal wi siésié wè rèlak bi diom, wi yin le wi diñi nsô le we kori jañ ine kibé ki ri wo, wi yin le wi reli jañ lne kibé ke lalami.

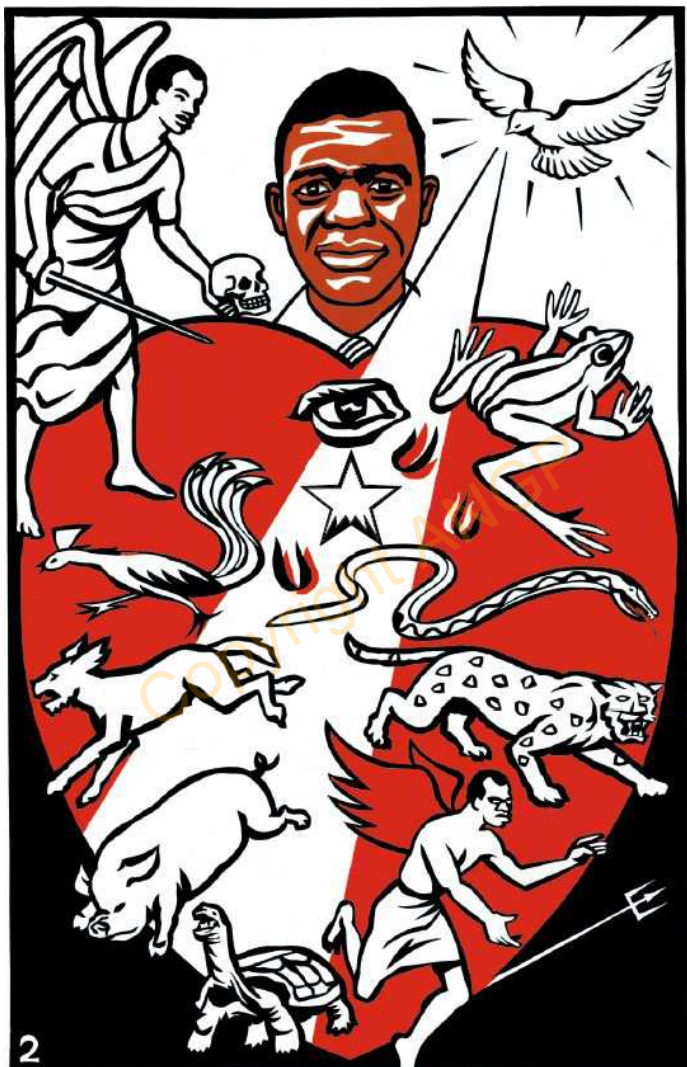
13. Manro a duu – Mân rô a duu bôk a tséñnzak ndém wi nkii-kibé. Aziane, le Bell i koni bi riwi di bi bekiikibé, loñ yè

könngi leya: be loren merém bè gheb.

Yesus a yuwai loñ r'aziane mi leya: bekiikibé bè gheb, tsôgen a kislam ane a ri bi ba mi bi kiloñ k'a dio (Teh) bi gôm ine nkiikibé bôk a lorè ndém Bell i koni l'a sô ndém wi nkiikibé ri buab yi kibôk ki man wii Yesus Krist. Manrô a duu aneni a ri kifeghrena ki duab yin. Nkonen a Bell a koni l'a diñi bi ndém wo wi wi ti wi maren le fiôôk. Yesus a rereli a suwinã wi bi ndém wi mum ntsém ane a bô wo l'a diñi. Ini, di w'a nemi nyi, ndém wo l'a diñi. A ri bi sôô ndém wo ri buab yi tenen yii, a kosi we le u ba kan.

KIFEGHRENA KI KIBEREN

Nkani, wi wé rérésí bisi nwane a lorè ndém ntóntô a kà Bell. Nwamekéb ane a ban-bani zem bi tsak. Biban bi Bell bie ri tsémstsém bie kiki kisal bie ri bipôyen bi tsé kilani ki zem ki ki ri ki gheliyen be-san be bèren, bi tubki bi kpañnzen bi ndém ri nghal bi rôn bi sôsôb, bi ri le bi tsizi nkonen a biban ane bi ndém. (Behebreu 4:12). Biban bi Bell bie ti bi bitak bi rési leya; meléb m'a kibé me ri riwi, ki ri le fiey a bum le be wi genmbôk, bi tsamen ki b'a wi, rirén di biban di kpañ. (Behebreu 9:27). Risukten di nkiikibé ri mum ntsém ane a béni ki ghère Krist be ri bi ba jañ ine ribé di duu di ri. Nwamekeb a banbani kikôkôro ki biwôb bi metô bi be maka. Kiban ki, ki rési nkiikibé le: kè fuyen le bisi metô metsem ti ri bi wi. Nyô yis yi tirañnnzi kikési yi yè kilak bisi le ti, dimnzak kigôl ki moni bi san a mereñ ane bi nyô yis ri bila bi keñen dune le gôl, ti wuren nyô yis ri bidilak bi siésié ti rôzak rikon ditsem di bi nyô yis yin, tie ki fék kiyi leya: yi ri bi wila yi pek bi zoñ. Meghal mis mè ri bi robi: bi san a memu, mesioñnden me di mo, a jem inen nghal wi fiañnzi kikè kirèli b'isu wi Bell bi jañ i beyom, wele, Nkiikibé a ram meré mii bi san a biban bi Bell i ri bi yomi, ndém wi nkiikibé wi tumen kighémbé wi yiti bi san a gésen i Bell. Kitèten ki siésié a nghal ki tumen rilôm bi jañ ine birim i nrim i ri bi

2. Riba di ritumen di rilorem di Nde'm

ndém wi nkiikibé. Kitèten ki Bell ki tumen kidiñi ki nab birim ntsém. Jañ ine kitèten ke ghenen nsô le birim i koni bi le yè pesen i gheñi.

Riku di gésen i Bell masiya ndém i fà besiesié be biban. Kibé kè ri nyam yi be sésé bi nkani wi mi yé ghegheñi meré le yè ken. Nkiikibé, tsara Yesus, Kitèten ki bi zi'ne, a diñi bi ndém wo! Ini birim ntsém ri mekiki m'a birim, bi ri pesen we bi ndém riku di'u sésé Yesus; sésé kiféghrena ki bifura bi mi le Yesus leya: Me yè ri kitèten ki bi zi'ne, nwane a noti me à kèyi ti bi bi birim, loñ a ri bi ba bi kitèten ki bi tseb. (Yohanes 8:12). Nyinyik ri bekési birim, be bézen kitèten. Bi gôm ine Yesus a diñiya bi mè me biban bi Bell (Temple) m'a Yerusalem mi, a nabka bekabi besaninya ri jaiki ri joh ri bekuku a sôbki gbak nsô le bibôn jañ ine be kôbesen-kôbsennga biréna (moni) bi zi, a kali bo le: Mè me señi wem Bell me ri mè me boñnzen loñ mini lowi mo mè me bewiwi, (Yohanes 2:13-17) bi tsamen kin ti, keki nkiikibe a wô ndém-wi-keñen b'isu wi le kibé kii ki a kiya bi meru m'a jem. Bell yè rési gésen yii bi-miy ri Yesus Krist, gésen inen yè lowi ndém wi nkiikibé le we siren bi riyi di Yesus Man a joh a Bell, Rôane a tsénennga biban bi bébten bi nkiikibé a pisi bio nsô le bi bagha le gôl kituu, ti le, Yesus a ghesiya l'a wi bi merak mis b'isu wi meburi bi kité a dio le: nyi Yesus a bagha mkpanen bi kité a dio be baki nyi tie-mi bi biak ri bi mekôbe wasi nyi tam a bilo. Folo ine a bagha nsuriyen bi kité a diô le biban bi beb'ten bis; kiban kin, ke kii nkiikibé le a loren ndém a wôk bim bi riwi di Tata Yesus.

A tumen bi tsamen kitsém ki nkiikibé a rérémi tifu ti biban bi Bell bi mi a ba nkési bio a rési bio b'isu wii yè nwi. Mè me ri ndém wi mum we wi Yesus a yuwai bi mi loñ leya: a tsénen biban bi bébten bis bio ri bio, a yuwai, loñ l'a kôé bisi b'iko wi rikpan wi yè ndémamum (Satan) bi zi'ne. Kiban kin keki nkô di le Yesus a ri bi kii mini le bi ba bekan? (Yohanes 8:36).

KIFEGHRENA KI BIFURA KIKIRA

Fefe ti ghè loñ kiféghrena ki bifura ki nkiikibé y'a lorè ndém siésié a riloren. Nkiikibé a wôka a yi bi ndém wii bi dum le: biban bi bébten bi a kiya le gôl kè bali mi, nkiikibé anen a yi leya; kibé kin, keki Yesus l'a ba nsuriyen bi mbak a diô bi ko a wi riwi di rigen a wôk tsôrikeñ.

A tumen bi tsamen ki mum ki a pepsè mbak (Croix) wi, we wi nwamekéb a banbani bi tsak, we wi a rérési nyi wo jañ ine a kônak kighè a yi gab ine ndém wii wi ri ri nkonen a riwi di biban bi Bell, bijañ ine wi bagha wi rônén le pisa ri nkonen a riki di kibé meku le gôl. Rikeñ di ndém ri bim le gôl bi biban bin bie nyeñi ndém ri nghal, bie bi a wôk bim le kibé kii l'a bek nkè wi rénen.

Bi gôm inen min, yene Bell yè siôn-nden nyi jañmbôk'a nyô. Gésen ri fiôok a Bell bi ri bi diñi bi ndém wi nkiikibé folo ine a ri bi kirôni bi ndém wii bi tsamen kin le buab yi Yesus yè sô kibé kii. Fô ine nkiikibé a ri bi yii tsamen kin leya: Lôl a Bell a ri a bum be bè wôki bim bi kibé kà jañmbôk a ghebsi, meku me bum me me wô bim bi kibé kà be sèden bomiy bi zi. (Psaumes 34:19).

Biban bi Bell bie biitak kisaktè a diô leya: loñ, In ri bi fibi bi san ane yé mum ane nsô le yè rôane a ri nsèden nyi-miy bi zi a ba ri nghal wi wè wôki rikeñ bi kibé, bum ri rôane a sikmak le rikali diem Bell. (Esaya 66:2). Siésié a nghal ri gésen i Bell bi ti bi rônén bi ndém wi mum wi wi ti wi fionen wi ba wi nkà. Bi tsamen kitsem ki nwane a ti folo le righ'eren di a pepsè mbak wi Yesus a diô ri buab yii le yè kpaga bi nyô yii l'a kôé bisi bi kibé kis, a tumen bi tsamen kin, keki nkiikibé a ri bi kônah kiwi le biban bi bébten bii bi ti bi tsénen ri ntioli bi ndém wii le buab yi Yesus man a Bell y'a sô nyi kibé kii kitsém. (1 Yohanes 1:7). Nwane a ri bi ba bi tseb a ghèren Yesus ã dim-

3. Riba di Riloren di Nde'm di Nkiikibe'

ndi ti bi loñ, a ri ba bi tseb ki fidiab f'iko Rémi ti. (Bekorintien 6:10-11).

Ti ri be kôren ri buab yi Yesus, mesiñnden me Bell me ti Yoksiya le kibé ki ti kiya nsô folo Bell i résiya bisi riku di gésen yii. (Befesien 1:7). Ka pebsen ndém wo nkô di le wi ti ri nyonyon a nghal? A tumen bi tsamen kin nkiikibè a yidi ti ri nkonen a biban bi bi zi'ne, loñ a ri ri nkonen ane leya a kési biban bi Bell a kon l'a ki bio le ndém wii. wi ti wi rônén le pisa ri nkonen ri gésen.

Nyam yi, folo a rési leya: meku me kibe metsém me me yidi ti nkiikibé bi ndém bi dum, nyam yin yi ti yi reliyen le yè kpañ bi diom le yè ken ye nwajañ ane le ndémamum (Satan) nnye ti l'a pesè bi ndém wi mum bi dum a pebsak-pebsak yi a jem. Tifu ti biban bi Bell ti rebi le: ti boñzale: folo ine ti ri bi yah ndemamum (Satan).

Kifeghrena ki bifura ki kinin fele ti ghen Nghéren Krist, nwane a ti ri righéren le Tata Bell, Ngheb-si-bum. Yesus Krist kisiésié ki mum, kisiésié ki ntsénen biban bi bébten ri ndém wii wi tsém. Ini, Yesus anen a yin l'a kémndi ti ri kiban kideñ di le: yè b'a yi bi be yilak loñ leya: di mbak (Croix) wi Tata Yesus Krist wis le: mbak win we wi zi'ne i ghebka le wo, bi san a Yesus a ghebsi zi'ne le mbak win. (Begalate 6:14). Nkiikibé a yii loñ siésié a riya leya: Yesus a wiya bi mbak a diô le kiban kis ki ti bagha bi wi b'isu wi biban bis bi, bébten, ini, Yesus anen a ghémbénnaga kilôñ bi san a biban bi sai bii. (2 Petrus 2:24).

Ngheren Krist a ti nghepben bi zi'ne le Yesus. Ini Tifu ti biban bi Bell (Bible) tie rébki bisi leya: ti kèyi ri nghal wi siésié le yè b'a yi bibe yilak ti ri bi ba tie ki kési biban bi a memu. (Bgalate 5:12-25). Jañ i deñ i rési leya ti ba betenen bi mekiki ri besiésié be bisio, le nkô di le bi a ba bi, kè mum bôkten ane a ri bi ghè Bell. (Behebreu 12:14).

Bi nyinyim a kiféghrena ki bifura ki, ti ghè rikul di rereliyen, jañ inen yene be kaga Yesus ben i boñ mi wo, bi gôm inen be soñiya nyi bila bii. Ti ghen le mekpas ri begban ri kigeñ bie bi besôja be kukula Yesus ri bio nkulen a rigen b'isu wi déb yi yi ghesennga kighenè a loñnkis, ini yi ghenennga a loñnkii. (Esaya 53:56).

Be kula Yesus b'isu wis le ti kiya belok ti yôksi mesiñnden me Bell. Nlami bum. Herodes ri ndañ wii wi bum be Yèsiya Yesus di b'a kul, nyi be wasinyi kila ki bañ. Be tôga tam a bilo be wa-si Nyi tam anen bi ntô bi sik a tam a belami Be faya Yesus kigeñ bi tsak ki wélém l'a ban ko bi sik a kigeñ ki belami. Be baka nyi medu a su be y'e-si Yesus be kali nyi leya: Rike'm ri Nlami Beyudes. Betutuya Yesus ti-tiè b'isu be téy kig'eñ ki be faya Nyi be bôk nyi ko bi ntô. Bi gôm ine be maziya kiyési Yesus meku me inyésen metsém be konnga bi mer'em mà, ini, be kennga kikpani Yesus bi rikul (Croix) a diô. Kigôl ki bum ki ri wo, ini kè reñde leya: beghéren Krist, bum ben bè ti be boñzak Bell bi nà yi biban bi Bell (Temple) bum ben bè di bidilak bi Bell be ghéri tièm ti boksen i Bell; loñ be ba ri bibebtak bi mekiki biã bie biiti ti kikpani Yesus bi mbak a dio (Croix).

Kiféghrena ki bifura ki kinin

Ki ri leya: à mum ntsém ane a r'eréni me le: Tata nye ri bi kè bi kiloñ ka diô (Tèh) loñ le rôane a ri bi kii fele yè Tata Bell ane a ri a diô a konngi. (Matios 7:21-27). Bi ghèna ti bi kiféghrena ki bifura ki bam a moni ane Yudas a bagha mbéñi y'a nonoñi Yudas a tokè Yesus b'isu wi bali moni ritin ri ntey (30) nkonen a moni a bagha Yudas bi ndém. Besôja be yuwa kibani Yesus le: ri belamba ri bisoñ r'iru kibôñ ki ntoñ kè nonoñi le, kéki besôja be bôka bila bii bi ntoñ bi bi yè rikpañzi di biban di Bebabari be kaliya di ghenennga bi biban bi bi ri bi ghenè yè Yesus l'a tusen ri bio. Besôja bomiy be kapben bila

4

4. Riba di nghe'ren Krist Y'a ri...

ri kila kem be bôk ko bi ntoñ. (Bitsoba-Psaumes 22:19).

Rikoñ dini die di be rôga dio Yesus bi Bén di kpañzen bi ndém, fô ine menik ri buab yi kpage. (Yohanes 19:33-37). Nlém a zak a ka roñ bi Petrus a rônga Yesus l'a yi bi Nyi b'isu wi nkiikisal a gib a deñ.

A jem inen Petrus a suktennga kilémi le: b'isu wi tsene a rôni Yesus l'à yi bi Nyi? Ini, a rénga le gôl. Bi san wo u ghére Yesus nya bi ñwom wo ri mekikki mo? Yesus a kalak leya: Bum be tsém, mum ane a ri bi rôni me jañ ine bum be kokori, me girik men ri bi rôni nyi yè Señi wem Bell bi jañ ine a ri diô. (Matios 10:32-33). Yesus a kaliti leya: nkô di le mum a ri bi noti me weleya a yém nyimiy biban a tek mbak wii a ki yè men konngi. (Matios 16:24). Bi gene nwane a béni kiteh mbak wi-i, a noti me a ba bi riku di mum di di ghesè mum wem. (Matios 10:38).

Gok bék le bék i tōndè le me
Ghéren le in nyamzen bi we
Nyinyik i menik ri buab bi kpage
Be'n yo yene be rôga rikoñ
Ti ri le ti bōren kibé kis
Lól a Bell ri Bén yii r'itéy wii

KIFEGHRENA KI BIFURA KIKITAN

Jañ ine yene ti ghè tseb ki nkiikibé y'a ghebi, a ti loñ le siésié ri kinya, ntenen ri kistéli le tsônkonen a Bell ri riwôk di bum nyinyik. Tseb ki nkiikibé a ghebsen ri nyô ine i ti loñ mè me kitséli. Tata Bell, Man wii Yesus ri siésié a nghal be ri bi kori wo mi riku di Yesus nyimiy a kaliya le: "Nkô di le mum ane a ri bi kési me a ghesè kibeñi biban biem" Señi wem a ri bi kési nyi, ti ri bi ba a loñnkii, ti kori wo a loñnkii. (Yohanes 14:23). Bell yé kurak mum i mañ nyi nsô le i boksi nyi a diô loñ yè

5. Riba di nghe'ren Krist y'a ghebi

Yesus Krist tséntsi. (Lukas 1:52).

Ndem wi mum wi ti loñ mè me Bell i tsémstsém kitséli. Merak nsô le biban bi bébten bi a pesen. Bibébtak bi nyam bi bi nwôki Ndémamum (Satan). Señi nkiibepua bi ghenèti bi, siésié a nghal nny'a téy iko wi bi ndém wi Bibébtak bi mekiki bi ti a mum, bi a lék, ndém wi ti wi tenen, wi ti besiesié be bité bi bie wumwum bidun bi nghal bie ri leya: Gésen, Nkonen, Kizam, Kinya, Kipubindém, Fiôôkandém, Kibibikindém, Sai, Righéren, di Bell, Risèdenbizi, Rilamidinkonen a biban Be'na i biban bi le Bell ri bum bé bézak Fô, ne ngheren Bell a ba ri ntiôli yè Yesus Krist wis. Kiban ki ki ri nyi Kekin?

L'a wum bidun, begen be bisio be bè karè yè mum bè ben lo le u ba yè Yesus Krist, Krist girik a b'a loñkin. (Yohanes 15:10). Ini, ngheren Bell a b'eñ bisio bin bi righéren di Bell. Aziane mi le be Sôwennga mini, ini siésié a nghal a ti nrônen a loñkin le pisa, bi ti r'itéy wi lami-yen memu ri nkonen a biban bi memuu bitsém a tséli bio a ghèri bio bi mbak a diô. Aziane le itéy wi siésié a nghal wi a ri ri wo, a ghesè l'a kèyi ri nghal a yidi ti bi gheghebi l'a wôwôk nsô l'a sésé a yilen ri biban tsentsii, loñ a gheghebi le righéren di Yesus Krist die tsé zi'ne a ri bi ghebi ri ntiôli bi ndém, le: ntiôli wi tsémstsém wi yé Yesus Krist l'a ri bi yuti ti a gheb ri gésen i Bell yène a ghéb mi, yene a ri bi ba ri yo fidiab f'iko ri fidiab f'iko. Màh ri bum be be ri merém me pub; le be ri bi ghè Bell. (Matios 5:8). Nsô Nlami bum David a bagha ri kiteten ri rike'm a tsé bebénabéna bii, nsô l'a wela Goliath nsasah ri ndañ wi be babañi be bum bedeñ le gôl, ine me leya: ndém wi David wi bagha bi le fiôôk bi dum l'a kakaya kiban ki l'a ki di a ghen Bell.

Ini David a beka nkè a rén a tok Bell leya: Bell faya me ndém wi-pub ri sai yè in kémnzi we Bell; ú biiti me kifá siésié a nghal. (Bitsoba Psames 51:12). Kè mum bôkten ane a ri l'a ba ntenen rb'itéy wii nyimiy bi mekiki mii yè Bell. Mum ntsém a ghesè

kiyu yè Bell a ba nloren ndém a tsai bisio bi bébten agheren itéy wi Bell tsentsii; riku di ye nlamibum David a kiya; fele ti yè riku di Man a mum a deñ a kiya l'a téka ikum wi señi a ken ri wo bi zi i firab a yoksakyi ikum win wo. Ini man ane, nwé-sa, deñ a yitiya Zey yii ine a kiya yè señi wii. Man ane a rénnnga bi ndém wii a kali le: aktsak: bi kiban kibé in yu kiwi ri ndém bi dum ri bisal bi metob meku yè: ribéñ di jéé, ritek di metek, rifoni di bi nañ, riwôk di zal kè bidilak; bi gôm ine, in sukti yè señi wem in tok nyi l'a tséneñ me tsô-zey ine in kiya nyi. Ini a toka señi wii leya: in yi le: Tata in kiya kibé bi mis me Bell ri bi mis mo, ini tse'nen me ko. Bell i ri jañmbôk le fiey le yè ghebsi mum ntsém ane a yu a loñnkii a loren ndém a wôk bim bi kibé kii siésié a riwôk, a tok yo ritséneñ, Bell yomiy l kali leya: Me Bell, in ri bi fà mini ndém, wi nyoñ nyon ghal bi merém min mi; In ri bi pisi mini kisio ki belok ki bi ri ri ko, In ri bi fà mini ndém wi biben ri fiôôk. Ini, In ri bi fôñi mini nghal wem bi merém min. In ki mini le bi kèyi bi mesiñnden mem mi: folo ine bi ri bi beñi mekali mem bi ki mo. (Ezekiel 36:26). Kiki ki ri nyonyon a béé, in rénen be Bell, i siri yo ri buab yi man wii Yesus Kristi.

Ghena kiféghrena ki bifura ki mi wo u ghè nwamekéb y'a rereliya. Yina leya bum be mekéb be ri mengal me Bell me me kiki Bell bisal, bum-be-mek e'bben, be be Bell yè rômnji le be ken yo kikii kisal kideñ a bum bii be be ri bétérigab bitseb ka ki meru metsém be béñ bo yè be risi Tata Bell. (Behebreu 1:14, Bitsoba Psaumes 34:8; 91:11, Daniel 6:22, Matios 2:13; 13:39; 18:10, Bumbetitom Actes 5:19; 12:7-10).

Bi kiféghrena ki bifura ki wo mi, ti ghè di ti ndémamum-Satan y'a ghenè ti, a rereli jañmbôkten ri ndém wi mum l'a diñi ti wo mi, a bôñmbôñ le; nkô di l'a ri bi ba ri jañ in'a koriti wo? Ziazia a ri bi ba kè niñ ridiñi bi jañ, loñ a ri bi fiañzi kidiñi bi jañ ine a bagha wo Ini ti ghesè kibôñmbôñi, ti le, ti bôñnzak Bell le ziazia nsô le mbézen wis' a gheñi; a ké di a fuanfuan

fele yè komôndô ke fuanngi. (1 Petrus 5:8). Loñ bi ghesè kidu ri farafara anen le yè b'a yi bi, be yilak a ri bi gheñi mini. (Jacques 4:7).

KIFEGHRENA KI BIFURA KI KITAFOK

Kiféghrena kiki, ke resak bisi riba di mum di a me fol, a sukti a jem bi righe'ren di biban bi Bell. Dis dii, di tumennga kibuli, folo a rési leya: Nghéren Krist a tumennga kifoli bi righéren di Bell, ini, bisio bi nwane bi ri le: filô bi mis, kinyen di be rési nyibiban bi nghal wi Bell.

Dis dimbôk ti, di kaka di sérenséren, nwane kè ba ri ntôwiryi bi rilasi-lasi di dio bi riki di bidaña. Kiteten ki bi nde'm wii ki tumen kididimi, biban bitsém bi résen leya: rôane a ri mum ane a tsénennga metob le kiban ki Yesus Krist, ini a ghene ti bi, loñ tizierem ti ri nyi bi mis. Nwane a diñi bi nyinyim a mefe'ghren bi dum: me tu-mè kiyak nyi le sak b'isu wi l'a yidi ti r'itéy w'a du ri ndémamum (Satan) mfe'ghrenbum. Nwane a kodi ti bi l'a wôk biban bi Bell, loñ a nem meréh mii bi déb yi mfe'ghrenbum (Satan) Nsô l'a kenngi bi ndañ wi biban bi Bell, loñ a nyam bum nkonen a biban bi bi zi'ne le pisa bi ndém wii. Ghena min, a gheñi Bell a dimnzè nkonen wii a ntôntô bi san a Bell. Fiool fi rési leya: kisiso ki buab yi siañiyen bi ndém wi mum. Fiool fi, fi lomndi ti bi, bi ndém wi nwané: bi san a mbak wii, w'a riy nyi bi ritek di wo, a ti nke'n ane bi righéren di Bell l'a fola boñnsen i Bell, jañ ine bo ri Bell ben tôki. Nwane a toki bi leya: ndém wem wi ri layo bi nyinyim ane le ri me ri Bell? èè be ti ndañ be ndémamum (Satan) nny'a téy nyi ndém, nny'a tséñnzen nyi l'a ban. Nghal wi filii fi le Ghéé we sioñndennga we jañmbôk wi kon le di wa diñi a loñko. Nwanen a ri ri bidaña le: kalen, ndéré; nwane a fékti ti bi le mum a deñ a ri wo, a dimnzè l'a ri nghéren Bell, a ba ti nghepben le gésen i Bell, rinwañ di morok die tsé, Tisomok, risiô bi fà ngheren ane mômnzen metsem me me ti me yu-

6. Riba di nde'm wi foli ngeren

lak bi jañ i ridim. Bi gôm ine, a konngi l'a wôk bitôki bi ntôwiriy bi bi ghesè bi kiwo re bi mereh, a konngi l'a kè-yak bi ndañ wi beyii biôm, bediéni me'n.

Nkô mum a deñ a rebi nyi le, nkô d'u koni le: u diénmen u ghesè kikè w'en wi begheren, a yin l'a wôk deb yin l'a yiti ti bi le nlembôk wi rideli wi ri, jañ ine kibé meku ki ri wo; tie kighasi nyô yis tsom ki tiffin, le nyô yis yi ri jañi kitse'li bi san a Bell, nyô i siésié a nghal. (1 Bekorintien 3:16; 6:19).

Bi san a ndémamum (Satan) a rébki nwane a fola righéren di Bell leya: biban bi bebten bitsem bi kilak, bi yin kitséli, folo ti le: nkô di le u kii kibé genmbôk, ka dimnzi bi we. Féghren kikii! Biban bi mfeghrenbum bie bin lo. Nwane bi ghé di a bah rikoñ bi ndém a ri riku di mum di die bézak ri righéren di Krist a fén wo a baki wo biban. Mwane a suktiya a jem a tséneti bi tiféna le meghan mii me tsai nyi, bi gôm ine a ghesak Bell a niñ bum le: iris wi bum. Ti fuyè rikali di Yesus leya: bônmbônina bi boñzak Bell le yè b'a yi bi be yilak bia kpi bi meféghren. (Matios 26:41). Kiban kin, rôane a kali le a rerele a kônak kipebsè a ri mkpiyen. (1 Bekorintien 10:12). Ti ghesè ki watè biôm bi ribañi bi Bell bitsem folo, ti ri r'itey wi le ti yak mefeghren bi gom i kibebtak ki nwes y'a ri bi ba remi. (Befesien 6:11-18).

KIFEGHRENA KI BIFURA KI KITABE

Ndém wi mum wi wi nannga béé bi mekiki me biban bi siésié (sàì) bi meru m'a jem, ini, ndém win we bagha bi béé i kiteten ntôntô, wi wôktiya kiro bi san a biban bi bi kiloñ k'a (Tèh-Paradis) wi ki ba ri gab i siésié a nghal. Ndém wi mum wi ri kiféghrena ki nwane a ka ghérennga bi Yesus Krist nwés a deñ nsô l'a rañziya kiwô biban bi Bell fidiab. Lôñ nwanen a loren ndém wii wi rigen, ini nsô folo wi ba ri nkonen bi riki di kibé. Yesus nyimiy a kaliya bole bi kiban ki nwan a nannga

7. Riba di nde'm wi mum wi nani

béé bi jañ ine Yesus a kaliya. Kibebtak ki nghal k'a pesen.

Yé mum ki ken bi jañ i deñ le ke ba ri jañ ine ke fosen; nkô di le ki ghé bi jañ i rifosen, kiban kin, ki ri bi kali komiy leya: in ri bi sukti kikori bi mè mem jañ ine in lôka kiba wo. Bi gôm ine ki tanè le mè me ti mefonon, me péksen. We le. Kibétak ki nghal kin ki ri bi kè kireñi meghal men me yu kikori wô; riba di nwanen di ri bi suktè kiba di tsé riba di di bagha ntôntô bi kibé. (Lukas 11:24-27). Folo a ri fele yè daiki ine i ri leya: bu yè biitak kidi tilô tii yomiy; ti le: bi gôm ine jè a jéé a wupbé a sukti ti kikpi bi kitotob. (2 Petrus 2:22). Jañ le gôl tifu ti biban bi Bell (Bible) tie résak bisi le tentenn riku di ndém wi nwane a ti ri wo, kibè ri mômnen mii metsém, me yutiyiti kiragè kikori bi ndém wi nwane me lami wo.

Nkô di le u fibi isu wi nwane, u ri bi ghè wo riku di wi ri ri bim, folo a rési leya: ndém wi yin ri kinya folo yè ri le siésié a nghal a yidi ti bi ndém wii, a pesennga fidiab b'isu wi leya: kibe ki ti wo mi, ini, kiban kin, siésié a nghal a yin l'a koriti wo bi ndém wi janmbôkten ri kibé.

Birim ri Kiteten bi yin le bi kori jañmbôkten. Ndém wi yin le wi ba ri jañ iko bôkten le: ri jañ i kitseli ki yè Bell, ri jañ i kizia ki yè ndémamum (Satan) Nwamekéb a biban bi Bell a pesen wo bi ndém wi kizia, loñ a kenkeñ di a pebsakpebsak a jem l'a yiti ti leya: nwés a deñ nwane: bañ nsô gib a ri bi wô kibé kii bim a falen nyimiy zoo biko a tsai kisio kin, a loren ndém fele yè mana kiya. Man ane a yôksiya ikum wi s'eñi a kiya. Man ane nnye féktiya leya: bi kiban kibé in yu kiwi zal ri metob fe? ki ghesè le in sukti yè Tata wem, in tok nyi ritse'nen bi zey ine in kiya b'isu wi Bell ri b'isu wii, ini man ane a kennga yè se'ni wii a kali nyi leya: Tata in yi le in kiya kibé bi mis me Bell ri bi mis mo u ghesè bi kitéri me yè man wo. Folo a ri siésié a riloren di ndém di man ane die din y'a wô bim bi kibé kii, s'eñi a tsénen nyi ko a lam man bidilak a réni kisene

bi kisas ki man wii ane a dimnga, ini a ghenè.

Bi kifégghrena ki, nwane a yin ri nghal wi riyiti wi loren ndém wi kenen kikpi bi mekô me Yesus a ka béé ine i ntenen bi kibé kii. Kisio ki buab yi siañiyen ké tórentóren we le r'iru ri nwe's bi kibé ko. Nwane a kiba ri belok a wokti ti bi jé i gessen ine yè réréni nyi, je i Bell. Nwane a ri ri mis, loñ kè ghen ti, 'ei! ribéé di duu di fidiab f'iko die di a ri bi kpi mi; bi gôm ine. Ntôwi-riy, ri màris bi a yidi ti a loñnkii bi gôm ine, a kii kibé bi ki atan. Folo ye ri le ndémamum (Satan) a me téy i-ko bi ndém wi-i, a yidi ti r'isu wi nyalnyal wi nghéren Bell, loñ a kiki kitési kinyô ri bidaña le bum be yi, be ghen l'a ri ngh'eren Bell, nsô folo a ti yè zoñ ine be reñi bi diom ri bem, we le, i ba ri biwôb bi mum bi dum ri binanam le pisa. (Matios 23:27). Señi nkiibepua nnye ti r'iko wi siésié a nghal a be-koko be biban be Sai.

Nyam yitsem yi ri ri meku me kibé metsem, yi ri bib'ebtak bi meghal, wo, bie ghebsak le bie kônak kirisi rilami di rikon di mum. Nsô le nwane a koni l'a pesen b'iko wi rilami wi bibe'btak bi biban, a yin r'itéy wi kiyen kiban kin nyimiy b'isu wi l'a ti mkpan a kibé.

Bi gôm inen biban bi bi ri bi kanen bie bi Bell i roniiya bi ñwom wi nkiikisal wi Petrus inyilak a Yesus, bi ghesè ri nyi leya: Nwane a sèti mesiñnden me Muzes a wi kè nyinyik, bi yilak le: riku di gab i meléb me mum a ghesè kirénè l'a ri bi téri bi rôane a bè-di Man a Bell ri mekô a zi, a ghen buab yi be rénga béé ri yo kitséli, buab yin yè rèsiya me bi san ane yè Bell a sèti nghal wi nkonen! (Remi Hebreu 10:29-31; 2 Petrus 2:1-14). Màsôñ, u ti u rémbak tifu ti, nkô di gene ine ndém wo wi ti ri nkonen, Reñi Bell bi nghal wo, I ri r'itéy wi le yè ghebsi we; I koni folo I ri bi tsénè we biban bi bebten bio bitsém d'u kè a loñnkii. Nghebsi wo ri nghal wi loren ndém, I ri bi kañi ndémamum (Satan) ben ri ndañi wii wi tsém I nab bo bi ndém

wo d'u tsari l'a ki folo, yuna fele yè kukul ane a yuwa yè Yesus; a siôñnden Yesus jañmbô-k'a kali leya: Nkô di le u ghèrè (koni) u ri le u bô me le men won firôb fi. (Matios 1:10-43). Loñ nkô di le u yin ri nkonen bi ndém u kési birim u bèn kitetenmântioli a deñ nsô le gebsen bi a ghenen bi a loñnko, le wemiy u bonnga riw'i ã tseb, u kési birim ã kiteten!

KIFEGHRENA KI BIFURA KI KITARA

Nkiikibé ane fefe, ndém wii wi ti wi téren yè gok; A ntsém riwi di a siôñnden nyi jañmbôk a wôwôk rikeñ, r'iris, ri boknyô bi riwi le pisa. Aziane mi a ri le: riwi di ri kibomnzi mum, die yulak bi gôm ine be fékti ti bi diô nsô folo bi gôm ine be koni bi diô, riwi di ri ri mis me rigen. Bisiésié bi biban bitsem kibé kè résak nyi bio, bie silak bi ken firab bie kè bati ti, nwane a rob l'a ghesè kilébi bali i meléb bi kibé k'a k ya kè rirob. Iris w'a riwi ri tsozen ki duu bi a rôn bi ndém wii nkiikibé ane le pisa. Bi gôm inen, nkiikibé ane à kon min boñnzen i Bell, ini a boñnziti bi yo l'a yidi ti, nwane a ghesè kiloré Bell le, déb yi beréñnkañ bii, ikum wii moni mii bi yin r'itéy le bi ghebsi nghal wii. Nsô le bi fosi nyi rikeñ di bi ndém wii, nsô le tseb kii ke ba kirab. Bi gôm ine nkiikibé a koni l'a ghéren Bell yii: Ndémémum (Satan) a fiañzi nyi kipisi rikon din bi ndém. Biban bitsém bi an késak ri biban bitsém bi an kilak bidaña bii, bio bitsém bin bi yidi ti. Bibebtak bi bebéñi joh bi bi zi'ne be yidi ti r'itéy wi wôwen nyi. Nwane a ri riku di nyinyik l'a yi l'a ri bi boknyô l'a kpi bi biak bi tsémtsém a Bell, a féka l'a ri bi ghèrè Bell kinoñnoñ di a rôrôb, ghenena tsamen ki yidi ti nyi. Kifeghrena ki bifura ki kitara bis l'a yidi ti r'itéy wi l'a tôren, a simndi ñwom, a kè min kè meghésen. Bituu bi bum bie wilak folo nsikmen kè matsamen ane a ghéren Bell. Ini, Tifu ti biban bi Bell (Bible) tie résak le: kaya Yehova Bell bi gôm ine a ri r'itéy wi l'a ghenen (Esaya 55:6). Nwane bi gôm ine a ghesennga kiwô jé i Bell i n'a gésen ri nkonen, jé i Bell bi tsamen ki riwi, nkiikibé ane a bénnga nkonen ri gésen i Bell a ken kiwô jé i nlami-bum

8. Riba di nde'm wi nyôl yi nkiikibe'

jé inyomi bum biban, rikali di riti leya.

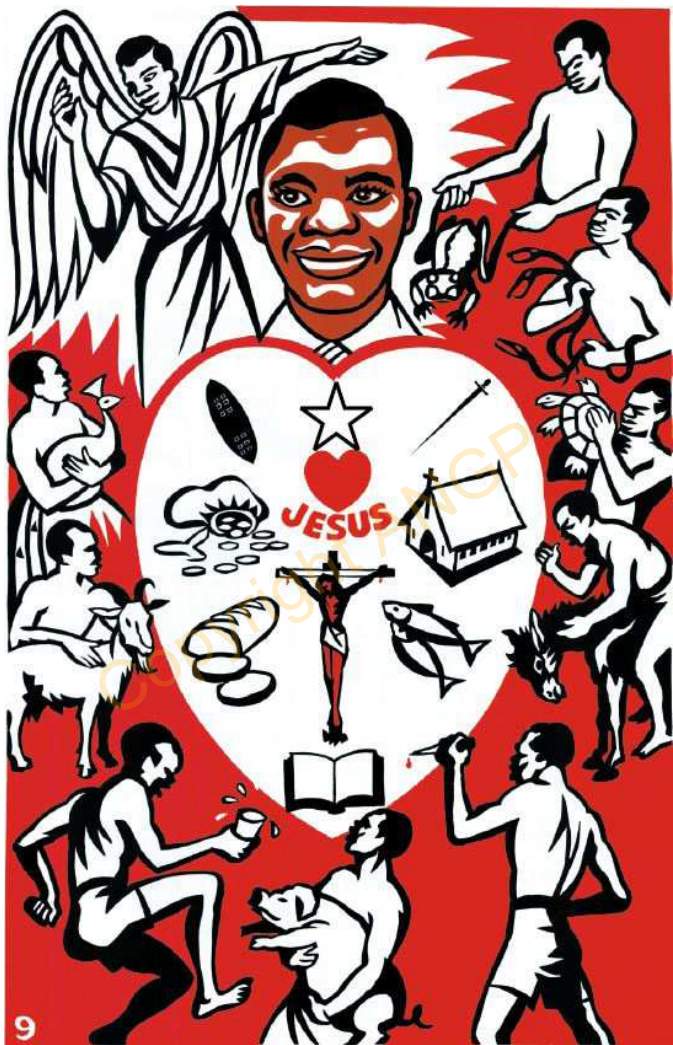
Pesena bi jañ ine, Men kokori, bum be tsém bi ken bi duu di meru metsém di Bell peksennga dio Ndémamum (Satan) ri bekiibisal bii. (Matios 25:41). Yè ki ri kirenen a bum le be wi riwi genmbôk, bi gôm ine be wi rirén di biban di kpañ. (Behebreu 9:27).

KIFEGHRENA KI BIFURA KI KITANIN

Ndém wi mum wi wi ri kiféghrena ki riwi ki siésié a nghéren Krist, rôane a yaka mefeghren me duu mé me Ndémamum (Satan) a fôga wo bi memu me nyô. Nwane a tusennga ri gab i meféghren ntsém ine we yi ti yè mum a ri l'a tusen ri mo bi zi'ne, me bay jañ yitsém, ri wo mi bi diom, loñ a tsénak a ken kíkpañi a risukten. Nwane a ti inyàh ane be yàh le Yesus Krist, aziane mi le: a tumennga bi meré ntumen, loñ a suktennga mo risukten di yaghen le mis me nwane me sésé loñ Yesus Krist.

Nwane a ri ntumen nkiikiro a siésié bi righéren dis. (Behebreu 12:2). Ndémamum (Satan) ri ndañ wii wi wel a tséñnzen ndém wi nghéren. Bell, i koni l'a diñi wo kè ghen kiteten bi dias, bidaña, zeten, kisé kikum rikon di moni kibebtak ki ndém bi rereli bi bônmbôn le bie diñi b'isuwina wi ndém wi, loñ wi lowen.

Bu bo ri ngon be ghenè ti bi, kipii ri jaiki bie rereli, ini folo ine kibé ki ti ki lorak meku folo. Loñ ngheren Bell a ri ri mis me ghenen le siésié, a fiañzak kighè kibè nsô le ki roni le pisa bi san a be siésié be biban nsô le ki rôrè dii di ghenen Bell ri nghal wi besiésié be biban bi rèsi nyi béé. I ghebsi nyi l'a kônak kighasi le ri kibè ri kiro, à loñ le, nyam yoriyo yè ghenè fe, u ghe nwane a rereli ti ny'a su a diéndiéndi, a banbani bééñ a morok bi tsak. A féghrenféghren nghéren Krist ri besiésié be biban be bi zi'ne: rideli ri morok meku metsém.

9. Riba di nde'm wi slésié a ngheren Krist

Loñ biban bin bitsém, bi nyeñi bi ngeren Krist. Yen yè ri bi pisi bisi bi gésen i Krist yo? nya ntob? kinyen? inyésen? biamen bi zal? beboknyô be biban? kisuwa? zemiribañi (baionette)? “é é” bi san a biban bin bitsém bie rañzi kighenè a bum be be sirè bi righéren di Bell, le nnye késiya bisi. (Beromen 8:35-39). Beghéren Bell, betsém, waten biôm bi wel bi Bell bitsém, siésié a ngeren Krist a ti loñ r’itéy wi tsénen bi tsamen ki bibebtak bi meru bi ri, ti le siésié a nghal a tsé nkonen a biban bi a memu ri mefehrehn me mi metsém Nghéren Bell a yii le Krist a ri bi ndém wii mi, a ri r’itéy wi yaghen ndém-a-mum (Satan) ri ndañ wi wel wii wi bi zi’ne. Yesu Krist a tséya ndémamum (Satan) kibé ri riwi bisi ri bi yah irik. Tam’a rikem a ti a nkis le b’a fa bisi nyi.

Fiool fi fi ri fi belyen ngeren Bell bi ndém, fi ri fele yè kiteten ki ke lomngi ngeren Bell. Màh ri mini beghéren Bell le bi gôm ine bum be ri bi sèti mini be yési mini, biban bitsém bi bepua le Me, nyarena bi rañzi kiwô kiro aziane le kiro ki bi ri bi, wô ki ri bi ba ki téghen bi kiloñ k’a diô (Matios 5:11-12) yen yè ri bi pisi?

Kibé ki kiyen ri memu mem, nsô le ri nyô yem ki ri le memiy ri ndémamum (Satan), riki din die ti di falak itéy wâ witsém bi san ane le die ghasi nghéren Krist ri Bell. Loñ l’a kali leya: bi ndém wii ane a ri ti ri siésié a nghal. Nwamekéb a Bell a rereli nyi a ntô, a biti ti kiwôksi nghéren Bell ane mesiñnden me Bell bi mereh. Mesiñnden men me me a siñndennga bum betsém be be éghré nyi be yak ndémamum (Satan) tsém be be sénennga mefetébgghren me kibé be kpañ a risukten. (Rirési-Apocalypse 2:7,11,11,17,26; 3:5,12,21). Bam ane a nonoñi kipañ nnemen anen a résak le: à ndém wi mum woriwo tsentsi we wi ngeren Krist a fa, a ghesé kifà loñ wo wi ba wi rônén ri moni ri biôm bideñ bitsém bi a ri ri bio, le bi nonoñi zel yè Bell; nghéren Bell a fà nyimiy ri biôm bii bitsém. Nghéren Bell kè yôksi ti moni mii bi biban bi bi ghebsi bi, a tumen kighebsi

bum be be ri nyinyik, a fà besuwasuwa bali ine, a fà irik gab ntey ri mefà m'a siñndennga b'isu wi Bell l'a ri bi falah ri nkonen wii i ri fé? Moni me nghéren Bell a yôksiti bi mo bi san a biban bi zel kè gebsen, loñ di a kemnzi Bell ri mo (moni) Ti ghen kibéggha ki bres (kipen) ri gel biôm bin bie nonoñi lo. Bie résak le nghren Bell, a ghesè kighebi bi tseb ki séden nyimiy nyô bi zi a ba bôbô bi rifa di biôm, ā nwañzi bi bum ri morok le: me ba bi dilak, ā di bi ti biôm bi bi yin le siésié fele yè nyam yi yè wilak zel be kè wél yo, nsô le buab yinyam yi be ghégh bi bôn, a tséli rinyoñ di dañngal, a ghesè kibeñi nyô yii ntenen kè kôm biban bi tifiñi aziane le nyô i mum iri mè me Bell me kitséli (Temple) Ndém wi ngheren Bell wi ti yè nà, i boñzen i Bell yé a ghesè kiboñzak biamen bitsém di a tañnzèle gib wii, bon bii, begeni bii a ken fô le be boñzak Bell, a kônak kiiyi le nghé, ren Bell a ghesè bi ki ghebi kè boñzen i Bell. Tifu ti ñwaren ti ti nonoñi ti rési le: ti ri Tifu ti biban bi Bell (Bible) tie ri ti ñwaren, ngheren Bell a su meru metsém l'a rérémi tio ri kisiri bi rifibi di tio biamen bitsém bi gôm ine a kaka tsém bi zi'ne. Tifu ti ri nghéren fele yè lamba ane a ri nghéren a mekôzi. Tifu ti tie lômnlôm nrô wi wè tsé ndémamum (Satan) Tifu ti biban bi Bell ti, tie falak bum d'eb bi tseb ki meru metsém bi nghal; le nghal wi ngheren. wè ke wôkti ti kinoli bi biamen bideñ. Biban bi Bell biamen bi deñ, tifu ti biban bi Bell tie ghenak fele yè nwi a tio. Ngheren jañine, ngheren Bell a rémi tio. Nghéren Bell a késak riwaten di mbak (Croix) l'a yitak le bi mbak wi wè wi be kpannga Yesus Krist bi wo a diô, ini Yesus ane a ghémbennga bi zoñ a ba ri tseb ki nyon bi nyô yii, ini, bi gôm ine, a kaka loñ biban bi a diô, biban bi fidiab fiko, biban bin bie ghenè bi. Yesus a ti jañmbôk l'a kenkitusè ri Bell; a ri bi pisè yè kité ki ke ri kibelen bi ñwoñi wi nsiôm, kè wumngi kè tsamen, nsô le ñwab wi ko wi ri bi wumi bidun le gôl. Gésen i Bell i ti nrônen le pisa bi ndém wi nghéren ini bi gôm ine a risiti bi riwi. (Bitsoba Psalms 1:1-3; Yohanes 15:1-14; 1 Yohanes 4:18-21).

KIFEGHRENA KI BIFURA KI KINTEY

Yesus a kaliya leya: Me yè ri Nghebsibum, Me yè ri ti ri tseb ki meru metsém, nwane a koni l'a ba ri tseb wele, a gh'eren Me, nsô l'a wii a ri bi ba ri tseb, bi bum besebetsem le mum a gheb; wele a ghéren Me "à witi ti bi." (Yohanes 11:25-26). Nwane a wô bole a kiban kem a ghéren nwane a rômnga Me (Bell) a ti ri tseb ki meru metsém a yidi ti ri zoo bi kibé ki a kiya a pesè bi riwi a ghebi min. (Yohanes 5:24). Nghéren â risiti bi riwi, aziane mi a ri le: a tsé dio ôh! riwi! ritsé dio di ti fé yo? oh riwi! inyésen wo o ti fè yo? Loñ rikem die ba yè Bell le yè fà itéy wi tséyen dio b'isu wi Tata Yesus-Krist wis. (1 Bekorintien 15:54-57). Nkô di le nwane a tiôlak Bell a gheb le yo, nwanen a risi ti bi riwi.

Bi tsamen ki nwanen k'a pesen fe bi zi'ne ka kpañ, a ri bi kè ri ndém wii wi rônen ri kinya l'a pesè bi jañ iñe kizia ki ri. Pôl nwafitôm a kaliya leya. In koni le in ken kikori yè Krist; le folo yè rañzi kiba le siésié. (Befilipieñ 1:23). Nghéren Krist a bôñmbôñ nwés ntsém bi gôm ine a ri bi kè kighè Yesus a su, rôane a wiya bi kiban ko bi kité a diô (Croix) a kôé we ri buab yii. Siésié a nghal a biti ti kirési nghéren biban bi Yesus a kaliya leya: Kè bi wôk kibe bi merém min. Gherena Bell bi ghéren Me. Jañ i mè me señi wem i ri ri meko le gôl! i folo a bagha bi d'in kaliya mini, aziane mi le: in kè kipéksè mini jañ yè kekipéksè mini jañ, memiy in ri bi yuti kitéri mini, jañ ine in kokori jañ inen yene mini girik bi ri bi kori.

Loñ bi nwamekéb a Bell ane ti sésé nrereliyen lo. A bôñmbôñ l'a ken kifôñi nghal wi nwane wi wi ti wi ghepben bi riken yè **Bell** aziane mi a ri le: nghal wi wi ti wi fiañzak kipesè bi nyô i memuu ine ti ri ri yo, wi ken yè rôane a ghebka bi zi'ne a ki witi ti bi yo (Yesus), bi kiban ki bekiikibé l'a ghebsi bo bi san a pazi a fidiab f'iko ane a ri bi yu. Riku di kinya di die

10. Riba di rikali di Yesus le: Me ye ri Nghe'mnzibum

bôñmbôñ rôane a ti nkôren nyô b'isu wi Bell, bi nwanen, Tata Bell a ri bi kali leya: nwane, u kiya le siésié, ini u ri siésié a nkiikisal, u ri ri mewôk yu i u ken kikori bi siésié a ko wo ane Sôñi wo Bell a fà we. (Matios 25:21). Ndémamum a yidi ti ri matéy a loñnkii le: ribañzi di mis Yehova Bell di ri bi riwi bi bum be sàì bii. (Bitsoba-Psaumes 116:15). Men wôka je di i rii a diô i kali me le: Màh ri bilôñ bi bum bi bi ri bi wilak le: Tata Bell, a tumen bi gôm inen: igh, nghal wè kali folo, yè be ri bi fosè bi san ane bi metob mà: le: me-kiki me biban mà mè noti bo me ken kikpañi bi ndañ wà. (Rirési Apocalypse 14:13). We nwane u ti u rémbak tifu ti biban bi **Bell** ti, Bell yè worakwôrak we leya: u fà Yesus ndém wo, le ki ri kikanen leya: éi Man wém (bañi, gib) faya ndém wo A ri bi fà we i-ku wi ndém wi tenen a fôñi we nghal wi sàì bi nyô a loñnko Bisio bi biteñteñ bio bie kè dimnzi we béé bi rinoti di bibébtak bi nkonen a biban. Aziane mi le nwane a ghéré bisio bi bi ndém wii nyimiy a ri kiyék; Loñ mum ntsém ane a ri bi kè-yi ri diômnzen nnye ri bi ghebi kè yi. (Daiki Proverbe 28:26). Tsara riki di kibé dio, u siren bi kisio ki riki di sàì; le meléb m'a kibé me ri riwi loñ ribô di Bell di zel di ri tseb ki meru metsém yè Yesus-Krist. Yè bi-a-fa merém min yè Bell le yè béñ mini mo, mini girik bi ti loñ le bi béñ merési me biban m'a kitséli me bi téka wo mi bi righéren, wo ti le, gésen yè ri wo yè Yesus Krist; le bi yii rôane bi ghérennga, ine bi ri ri ntiôli lé a ri bi beñi tsôm ki bi faya nyi a ken kikpañi nwes anen. Leñndena mini bomiy ri righéren di Bell din a diô, bi boñnzak Siésié a nghal, korina ri gésen i Bell wo mi, bi sésé loñ Yesus, Ntumen, ri Nkiikiro ane bi righéren din, Nlami bum an'a belami, a yu bi gôm ine. Ini, yè rôane a ri r'itéy wi l'a beñ mini le bi ri bi kebtè fibak, a ri ti le a rési mini jañ ine kiteten kii ki ri, bi ba kè zoo le gôl bi kiro, yè rôane tsentsi nnye ri Bell Nghebsi wis, le Yesus Krist Tata wis, rikém ri itéy ri rilami bie ba a loñnkii (Bell) bi tsamen kitsém ki ki bagha, bi tsamen ki a ken fidiab f'iko kekin. (Yude 24:25).

A SPECIAL WORD FROM ANGP
UN MONDE SPÉCIAL DE L'ANGP
UMA PALAVRA ESPECIAL DA ANGP

This booklet "The Heart of Man" is available in over 538 languages and dialects spoken throughout the world (Africa, Asia, The Far East, South America, Europe, etc.) Our Heart Book is now also available on cell phones, tablets, etc from www.angp-hb.co.za or as an APP "Heart of Man" on Android phones.

Le livre du "Coeur de l'homme" peut être obtenu en plus de 538 langues et dialectes parlés dans le monde entier, à savoir: Afrique, Amérique, Asie, Extrême Orient, Europe. Notre Livre du Coeur est maintenant aussi disponible sur votre Téléphone cellulaire, tablettes, etc. de www.angp-hb.co.za ou comme une Application "Heart of Man" sur téléphones Android.

Este livro "O Coração do Homem" é obtido em mais de 538 línguas e dialetos falados em todo o mundo, a saber: (África, Ásia, América do Sul, Extremo Oriente, Europa, etc). O nosso Livro O Coração do Homem também está agora disponível em telefone celular, tablets, etc. de www.angp-hb.co.za ou como um aplicativo "Heart of Man" nos telefones celulares Android.

The 10 heart pictures contained in this booklet are also available in the form of large coloured picture charts (86 x 61cm) bound together in a set of 10 pictures. These "Heart Charts" can be obtained with European or African features and are particularly suitable to be used in conjunction with the Heart Book for class-teaching, open air evangelization etc. Kindly contact us to ascertain the latest subsidized price of this chart.

Les 10 images du coeur qui figurent dans ce livre peuvent être obtenues en tableaux de couleur, format 86 x 61 cm, avec des physionomies européennes ou africaines. Ils peuvent être utilisés en même temps que le livre du coeur pour des classes bibliques, a

l'ecole du dimanche ou lors de reunions de plein air. Soyez aimable de nous contacter pour assurer les derniers prix en cours du tableau.

As 10 imagens do coracao, contidas neste livro podem ser obtidas num conjunto de 10 imagens em colorido no tamanho de (86 x 61 cm). Estes "Cartazes do Coracao podem ser obtidos com caracterfsticas Europeias e Africanas e podem ser usados em conjuncao com o mesmo livro em classes de ensino biblico, evangelizacao ou ao ar livre. Agradecemos que nos contacta- se para confirmacao do ultimo preco dos cartazes.

Kindly write to us if you are able to assist us with further translations of our free Gospel literature, informing us of the language into which you could translate this Gospel literature. Your assistance would be appreciated.

If you have found salvation in Christ, or have been otherwise blessed through our Gospel literature, please let us know. We would like to thank God with you, and remember you further in our prayers.

Nous vous invitons a nous contacter pour faire des arrangements concernant de nouvelles traductions de notre litterature, nous informant de la langue dans laquelle vous pouvez traduire cette litterature evangelique. Votre aide sera beaucoup appreciee.

Si vous avez trouve le salut en Christ ou si vous avez ete beni par notre litterature, nous vous prions de nous le faire savoir. Nous aimerions remercier Dieu avec vous et prier pour vous.

Nos vos convidamos a nos contactar, afim de fazer qualquer arranjo concernente a novas traducoes de nossa literatura em outras lnguas. Vossa assistencia sera muito apreciavel.

Se tem encontrado a salvacao em Cristo, ou se tem sido abençoado por intermedio da nossa literatura evangelica, faca o favor de nos

informar. Pois nos gostaríamos de agradecer a Deus juntamente convosco, e lembra-lo sempre em nossas oracoes.

For free Gospel literature, books and tracts in over 538 languages, write to:

Pour obtenir gratuitement de la litterature evangelique, des livres et des traites en plus de 538 langues, ecrivez a:

Para obter gratuitamente a literatura evangelica, livros e folhetos em mais de 538 lnguas diferentes escreva para:

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191

PRETORIA

0001

R.S.A.

info@angp.co.za

A Gospel Literature Mission financed by donations

Une Mission de litterature evangelique financee de dons

Missao de literatura Evangelica financiada por donativos

(Reg. No. 1961/001798/08)